

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 18 fillér.

Ryáltér petit bora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, március 18.

Mal számunk főbb közleményei:

- Összehívták az országgyűlést.
- Kegyetlenkedések a kaszárnyában.
- Ujabb bizonyítékok Hofrichter főhadnagy ellen.
- Fedák Sári és az angol királyi pár.
- A vasutasok réme.
- Hercegi botrányok.
- A pesti menedékheiyen.

Indok egy szavazat mellé.

Arad, március 17.

(Levél a szerkesztőhöz.) Szürke, mesterségének élő ember vagyok, aki mindig kerültem a politikát. A mióta a szavazójogom megvan, egész sor képviselő-választás elvonult a fejem fölött, a nélkül, hogy az urna felé közeledtem volna. Lehet, hogy bűnös ez a közömbösség, lehet, hogy a ki a legszentebb polgári jogát parlagon heverteti, nem is méltó arra; én inkább elviseltem ezt a vádakat, sem hogy a politikának tülekedéseibe keveredjem. Egy szavazat — ezzel mentegtem magamat a lelkiismeretem előtt — úgy se dönti el az ország sorsát. En megmaradtam a magam hivatásának, a magam családjának kis világában és reszketve gondolok arra, hogy valaha nálunk is utánozni találják az osztrák választói reformot, abban, hogy a *Stimmzwangot*, a szavazás kényszerűségét behozzák.

De most, a legközelebbi választáson, a *Stimmzwang* nélkül, minden rábeszélés nélkül le fogok szavazni. Tisza István grófra adom a szavazatomat, ha ugyan Aradon fellép.

Ez ugyan az én magánügyem és sem ez, sem ennek az indokolása nem tartozik a nyilvánosság elé. Mégis, meg akarom írni az okát — és szeretném, ha t. Szerkesztő ur ennek b. lapjában helyet adna, mert úgy képezem, hogy álláspontommal nem állok egyedül s mert az én lelkem változásán keresztül igen sok választótársam hangulatára lehet rávilágítani. S talán nem árt ezt nyilvánosság elé vinni, hogy akiket illet, tudják, minő eszközökkel minő hatást érhetnek el.

Amint említettem, a politikával nem foglalkozom, s így nem szólhatok arról, hogy Tisza István grófnak, s a nemzeti munkapártnak programját helyesnek tartom-e vagy sem. Ha egészen őszinte akarnék lenni, talán leírhatnám, hogy a választójog dolgában az ő álláspontja messze áll egy kissé attól, ami eddig az én véleményemé fejlődött. De ez, meg a politikától való szigorú tartózkodásom elenyészik a komoly ok mellett, a mely benső kényszerűséggé teszi előttem, hogy szavazzak és hogy ha alkalom kínálódik, Tisza Istvánra szavazzak.

Nézője voltam a vasárnapi tüntetésnek. A vijjogásnak, a tojás-hajigálásnak, a nyál-esőnek. Ha ez is a politikához tartozik, akkor nekem volt igazam, aki sohase szimpatizáltam ezzel a mesterséggel. A politika, úgy mondják: mindaz, ami az ország sorsát irányíthatja. Vajjon mi része lehet ebben annak a

kedvtelésnek, a melyet vasárnap az utcán üztek. S a legkomolyabb az volt ebben a dologban, hogy tudtam: ezt a tüntetést általánosítani fogják. A budapesti lapok nem azt fogják írni, hogy ennyi meg ennyi dologtalan, gyerek, s ennyi, meg ennyi felnőtt ember tüntetett, hanem Arad tüntetett, Arad záptojásozott, Arad fogadott egy nagy embert úgy, ahogy azt a tüntetők fogadták.

Ma azután egy fővárosi lapban az általánosításnak még nagyobb veszedelmét olvastam ki. Mit fog szólni a külföld — írta, igen okosan — ehhez, hogyan fogja megítélni a magyarokat, akik Tisza István grófot záptojással fogadják, Haverda Mariskára pedig virágokat szórnak? Ime, a tüntetésből most már nemcsak Aradot, hanem a politizáló magyarokat is megítélik. Ezért nem szeretnék a külföldön annál az asztalnál ülni, amely körül ennek alapján a magyarokról véleményt formálnak, a politikai érettségünket latra veszik.

Es itt mozdult meg bennem — s kivülem igen sok tartózkodó polgárban is — a lelkiismeret, amely kötelességet parancsol. Az árnyat, amelyet a tüntetés Aradra s a magyarokra vetett, egy képes a legbiztosabban eloszlatni. Egy dolog lehet a legerősebb, félre nem érthető felelet, bizonyosság amellet, hogy a tüntetés Aradnak s a magyaroknak nem komoly elemeitől eredt s hogy attól ép azok maradtak távol, akiknek ma a politikában döntő joguk van. Ez az

Asszony szerelem.

Írta: H. Nyitrai Eta.

Téli volt. A hó sűrű pelyhekben hullott alá, az utcán az emberek sietve mentek a dolguk után. Ki kávéházba, ki meg az otthonába igyekezett. Egy szép kicsi asszony — egész fehér volt a frizurája, mint a képeken a rokokó hölgyeké — ugyancsak szedte az apró lábait. Máskor szeretett ilyenkor sétálni, mert ez volt az ő szezonja. Örült a csillogó fehérségeknek, „neki öltözött” a hónap, mint tavasszal a májusi esőnek. Most azonban komoly volt, szomorú és sápadt. Dobogó szívvel sietett a célja felé.

Az egyik saroknál valaki várta, ugyancsak szorongva, kínos érzéssel. Valaha ez a két ember összetartozott. A hó hozta őket akkor is össze. A fiu addig félt az asszonyoktól. Ugy gondolt rájuk, mint akiktől óvakodni kell — és miután azok sem sokat törődtek vele — kerülte őket.

Barátai sem szerették, gögösnek tartották, pedig csak iakább félénk, zárkózott természetű volt. Egy kis leánnyal, rokonuk lévén, félig-meddig bizalmasan állott. A fruska — szép szemű, vézna kis teremtés, — örült az egyetlen fiúnak, aki hozzá menekült a szép, kacagó, seiyemtől suhogó asszonyoktól.

Neki magyarázta el, hogy irtózik a lár-

más, kokett, férjes nőktől. A leány pedig buzgón a pártjára állt s szinte ösztönszerűleg gyűlölte ő is az asszonyokat.

A fiu hegedült s ilyenkor, tüzees lett a komoly nézésű fekete szeme. És ilyenkor csodálatos varázslat fogta el, csupa meleg asszonyi tekinteteket látott, amelyek végig simogatták a nézésükkel. Ilyenkor nem félt tőlük. De szinte vágyott rájuk.

Egyszer arra eszmélt, hogy a varázslat valóssággá változott. Meleg, bársonyos tekintet keresi a pillantását. Egy édes kék szempáré, amely makacsul néz reá. Majd egy forró kis kéz biztató érintését érzi a kezén és esengő hangon hívja, unszolja egy bájos asszony:

— Kis eigányom, üljön mellém és mondja el, honnan vette ezeket az édes kis hangokat?...

Észre sem vette és már mellette volt. Együtt mentek haza az utcán. Beszéltek furesa, gyerekes dolgokat. Hórról, csillogó fehérségről, amely olyan szép és szinte illatos, mintha tavasz volna és mintha minden be lenne hintve fehér virágszirommal. Alig tudtak egymástól megválni és alig várták, hogy újból találkozzanak.

Az asszony abban az időben, amikor Jánosossal találkozott, egészen megváltozott. Azelőtt vidám zsurlátogató volt. Azóta pedig úgy járt-

kelt otthon, mint egy álomjáró s csak akkor eszmélt, amikor a fiut láthatta. Eleinte csak a társaságban, később mindenütt és mindig együtt voltak. Az utcán, a jégen, a bálteremben. Nem létezett többé rá nézve senki. A barátai, kik szeretettel mosolyogtak, gunyolódtak, vállat vonva szinte iparkodtak őket összehozni most már, örültek, hogy nem rontja többé a diadalikat. Bánta is ő, hadd örüljenek. Ugy érezte, most él csak, mióta Jánost ismeri, a többi mind csak álom volt.

Az ura negyven éven felüli, szórakozott, ideges ember, aki csak a bankjának élt. Ha néha eszébe is jutott, hogy az asszonya talán el van hanyagolva, hazavitt egy szép tűzübrillánst és azt hitte, hogy minden rendben van. Az asszonynak azonban most már más kellett — megkivánta a csókot. Ugy vágyott utána, hogy csaknem belege lett.

A fiu szinte érezte ezt a nagy epedést, de nem mert szólni ... Amig jött a tavasz ... s a sápadozó Edithet egy szép napon, az ura sürgetésére fölpakolták és vitték a Rivierára szórakozni.

Még csak el sem bucsuzhattak és a fiu úgy érezte, hogy megcsalták. Egy darabig bebujt az odujába és fájdalomában, keserűségében tanulni próbált, de a betűk összefutottak és ő nem látott mást, mint egy édes, nevető arcot, meg két ragyogó szempárt.

amire céloztam: ha Tisza István grófot ugyanazon a helyen, ahol ez a tüntetés történt, képviselővé választjuk.

A politikától távol lehet maradni, de amikor a városomnak, sőt az országomnak tekintélyét, azt mondhatnám: nemzeti jó hírünket kell védeni, akkor nem maradhatok közömbös, hideg. Ha ez bizonyos körökben nem is tetszik: azok vessenek rá, akik eljárásukkal engem erre kényszerítettek. Nemcsak engem s nemcsak a semlegesek nagy részét, de — erről biztos tudomásom van — olyanokat, akik eddig függetlenségi párti jelöltségre szavaztak s ma is jó függetlenségi hitűek, de szükségesnek tartják annak demonstrálását, hogy a záptojással és köpködéssel érvelőkkel nem tudnak egy politikába oivadni.

Egy szavazat, csak egy szavazat, — a választás sorsát nem dönti el s talán naiv becsületességnek tetszik, hogy valaki azt meg akarja indokolni. De ezek az okok már nem egy embert illetnek, hanem komoly érdekebe vágnak. Ezért kérek helyet az újsághasábokon arra a vallomásra, amelylyel nem állok egyedül s amelyet nyugodt szívvel bocsátunk az elfogulatlanok, a komoly emberek bírálatára elé.

Egy választó.

Választási mozgalmak. Budapestről jelentik: Ma délelőtt a pucho-illavai választókerület 35 tagú küldöttsége tisztelgett Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöknél Hédá Nándor vezetésével. A küldöttséget Szalavszky Gyula v. b. t. t. mutatta be a miniszterelnöknek. A küldöttség szónoka, Hédá Nándor a választókerületnek a munkapárthoz való csatlakozását jelentette be és üdvözölte a miniszterelnököt, mint aki az országot helyes irányba szándékozik vezetni. Egyszermind bejelentette a küldöttség, hogy a választókerület Sipeki Sándort jelöli képviselőnek és kéri a miniszterelnök támogatását a kerület képviselőjelöltje számára. A miniszterelnök igen szívesen fogadta a küldöttséget, megköszönte az üdvözlést és kérte a küldöttség tagjait, hogy tartsanak ki a nemzeti munkapárt programja mellett és kövessenek el mindent zászlójuk diadala érdekében.

Egyszer levelet kapott a Riviéráról. Édes, illatos levelet, ami az asszony hajából áradt ki. Szinte felbőszítette az ingerkedő illat. Becsapta a könyvet és kirohant a levegőre. Valaki az utjába került. Ilus, a kis lány, akiről, mióta Edith az utjába került, egyszerűen megfeledkezett. A leány is bámulva nézett rá. Majd megszólalt:

— Nézze, ibolyám van, amit maga annyira szeret.

Már kínálta is a csomó üde, édes virágot. Nem mutatta, hogy neheztel, csak ügyesen átterelte a szót Edithre, arra a raffinált, kacér teremtre, aki mindenkivel flirtel, aki az utjába kerül...

A levélre elmaradt a válasz, de pár hét múlva hazajött az asszony. Éppen Honkával sétált, amikor János elibök toppant. A leány megállította, de Edith alig méltatta pillantásra. Pár percig együtt haladtak, akkor az asszony egy ismerős huszártisztet intett magához s ott hagyta őket.

Ujra mulató asszony lett, mulatósabb, mint valaha. A fiu is hallott erről, de volt valaki, ki résen állt, hogy többé ne találkozhassanak. Ila szülei nagyon rajta voltak, hogy mentől többet foglalkozzon a leánynyal. Féltek a fiut, hogy olyan komor, olyan sápadt volt, árt neki a tanulás, hagyja abba. Menjen haza gazdálkodni, Ila épp neki való feleség

Összehívták az országgyűlést

Tisza István jelöltsége.

Távirati tudósítás.

Arad, március 17.

Az országgyűlés két házának elnöke ma kiadta a rendelkezéseket a parlament utolsó üléséről. A képviselőház hétfőn délelőtt 10 órakor, a főrendiház ugyanaznap délután négy órakor tart ülést, melyeken kihirdetik a parlament feloszlását elrendelő királyi kéziratot és meghívják a parlament tagjait a másnap Budán tartandó feloszlató trónbeszéd meghallgatására.

A képviselőház hétfői ülése izgalmasnak ígérkezik. Hir szerint a Justh-párt ugyan elállt a vád alá helyezési indítványtól, de az ex-lexben való házfeloszlás és a boszniai alkotmány miatt tiltakozó és megróvó indítványt tesz a kormány ellen. Hogy sor kerül-e ennek tárgyalására és meddig tart majd a vita, azt ma még nem lehet tudni.

A mai nap eseményei közül még kiemelendő az is, hogy egy félhivatalos könyvatos szerint Tisza István gróf ma este a Nemzeti Társaskörben úgy nyilatkozott, hogy az ugrai jelöltséget elfogadja.

Tudósításaink itt következnek:

Az országgyűlés összehívása.

Gál Sándor, a képviselőház elnöke, ma délelőtt vette kézhez a miniszterelnök átiratát, amelyben tudomására adja, hogy a király a március huszonegyedikéig elnapolt országgyűlést huszonegyedikére összehívta, valamint azt is, hogy huszonkettedikén délelőtt a király képviselőházban József főherceg a budai várpalotában trónbeszédrel feloszlítja az országgyűlést. Az átirathoz a miniszterelnök csatolta az összehívásról és a József főherceg megbízásáról szóló királyi leiratokat, míg a feloszlató királyi leiratot a miniszterelnök a képviselőház keddi ülésén fogja átnyújtani. A miniszterelnök átirata alapján a képviselőház elnöke ma intézkedett, hogy a képviselőház hétfőn délelőttre ülésre hívassék össze. Az ülés délelőtt tíz óra-

kor kezdődik és napirendjére elnöki előterjesztések és egy kegyelmes királyi kézirat felolvását tűzte ki az elnök.

A főrendiház elnöksége ma intézkedett, hogy a főrendiház hétfőn délután négy órára ülésre hívassék össze. Az ülés tárgya az elnöki előterjesztéseken kívül egy kegyelmes királyi kézirat kihirdetése.

A Házelnök nyilatkozata.

Gál Sándor, képviselőházi elnök egy újságíró előtt ma délután így nyilatkozott:

— A mai napon kiadtam a rendelkezéseket a képviselőház ülésének összehívására. A hétfői ülés napirendje: elnöki előterjesztések, kérvények bemutatása. Ezek a legális pontok, melyek minden körülmények között napirendre kerülnek, bár tulajdonképpen nem volna más teendő, mint a miniszterelnök által hozzájuttatott legfelsőbb királyi kézirat beterjesztése. Ez természetesen, függetlenül a többi ponttól, meg fog történni és minthogy ez a Ház feloszlását is magában foglalja, a legközelebbi ülés idejének és napirendjének megállapítása hétfőn elmarad.

Arra a kérdésre, hogy lesznek-e interpellációk, az elnök így felelt:

— Nem, minthogy hétfő nem interpellációs nap. Azonban Hódy Gyula engedélyt kért tőlem egy sürgős interpelláció előterjesztésére, udvari köröknek a Lueger temetése alkalmával tett nyilatkozatai tárgyában. Erre az interpellációra én az engedélyt megadtam.

Arra a kérdésre, hogy elmegy-e a várba, Gál Sándor ezt mondta:

— Még nem tudom. Erre a kérdésre a magam szempontjából, az elnök szempontjából még nem foglalkoztam. Hogy a Kossuth-párt elmegy-e, azt hiszem, erre sincs még végleges elhatározás.

Nem lesz vádindítvány?

Az E. U. ma es'í száma ezeket írja:

A Justh-párt ugylátszik lemondott arról, hogy Justh Gyula harcias szándékát megvalósítsa a kormány vád alá helyezése dolgában. A vádindítvány sorsa mindenképpen bizonytalan, úgy, hogy s pártban az a felfogás kerekedett felül, hogy meg kell elégedni egy olyan tiltakozó határozattal, aminőt a kormány ellen a Ház legutóbbi elnapolásakor

lesz, ügyes, jó gazdasszony. Hogy János fiatal, az csak előny. Így lassanként rávették a házasságra s ő maga is szinte jó angyalának tartotta a leányt, aki megtisztította őt a bűnös lázas álmoktól, amiket ugysem váltott valóra az asszony. Karácsonyra szétküldték az értesítést, hogy jegyet váltottak.

Hamarosan választ is kapott rá, még pedig az eljegyzés utáni napon. Csaknem beleszédült az ismerős, ideges irás láttára.

Pár kusza sor: Beszélünk kell! — Ne féljen, nem bántom. — fontos, — életbevágó; jönnie kell; ... este, hatkor! — A szokott utcában — emlékszik-e?

— És Edith jött — a hóban — és egész frizurája fehér volt, mint a képeken a rokekó hölgyeké. Pár perc múlva együtt ültek egy oszlopos kocsiban — az asszony izgatottan a fiu lakását mondta oda a kocsisnak — János úgy érezte, hogy szétveti agyát az izgalem. Amikor kiszálltak, az asszony megfogta a kezét és úgy mentek fel a lépcsőn. A rideg legénylakás egyszerűen csak megtelt illattal, amikor szelesen, bájosan szédobálta a bundáját, kalapját és letépte kebléről a piros rózsát s ledobta az íróasztalra.

Hirtelen belesimult a férfi karjába. Sötét, sima blúzából kivillant formás, telt, fehér nyaka, János, amikor ott érezte ajka alatt azt az illa-

tos, csodás fehérséget, amit egykor annyira áhított, szinte feljajdult...

Mohén, öntudatlanul mélyesztette belé a fogait. Az asszony meg csókolt, csókolt, örülten, fékevesztetten, mintha kárpótolni akarná magát hosszú évek elfojtott szenvedélyeért...

Órák múlva feleszmélt az asszony.

— Mi lesz most velünk?

Ujabb csóközön némitotta el ajkát, János szerelemittasan ölelte, egyre ölelte:

— Enyém vagy... Most már tudom, érzem. Nemcsak a tested, érzedek, de a lelked is az enyém. Mondd, miért hagytál eddig kintlődni, egymástól távol, miért nem jöttél régen, régen. Hisz' ugy vártalak...

— És mi fog történni Iával? — kérdezte Edith.

— Ej — mondta nyugodtan — holnap visszakerem a szavamat. Elmondom neki, hogy tévedtem. Nem tudnám szeretni sem őt, sem mást. Rajtad kívül senki, semmi nem kell, nem érdekel.

Forró, szenvedélyes hangon sutogta a többit: csak te, a te ajkad, a csókod, ez az elragadó, isteni vállad, a kebled — én szerelmes asszonyom...

Amikor elváltak, százszor megeskette: Holnap — ugy-e — újra eljössz? Edith megígérte.

Batthyány Tivadar gróf indítványára hoztak. Valószínű, hogy még a hétfői ülés előtt közölni fogják Justhék ezt az indítványt a Kossuth-párttal, mert ez a párt a Batthyány-féle indítványt is megszavazta. Nincs kizárva, hogy még az indítvány sem fog akadály nélkül határozattá válni. A kormánypárti képviselők körében ugyanis felmerült az a gondolat, hogy az indítvány felett vitát kell kezdeni és egy kormányhoz közel álló lap már arra céloz, hogy ez a vita esetleg a feloszlási időpontig is elhúzódhatik.

Egy másik esti lap szerint a királyi kéziratnak kapesán fogja a függetlenségi és 48-as párt kifejtési álláspontját s a párt szónokai határozati javaslatot fog benyújtani, amelyben tiltakozik a képviselőháznak ex-lexben való törvénytelen feloszlása ellen; törvénytelennek mondja a bosnyák alkotmánynak a képviselőház tiltó határozata ellenére történt életbeléptetését és megbélyegzi a kormánynak minden törvényellenes cselekedetét. A határozati javaslat azt is ki fogja mondani, hogy a képviselőház nem megy el a trónbeszéd felolvasására, hanem kívánja, hogy a két Ház együttes ülése a kupolacsarnokban történjék meg.

A trónbeszéd.

Egyik Justh-párti esti lap jelenti:

A trónbeszéd felolvasására külön ceremóniákat állapított meg a bécsi szertartásmester, mert az eddigi szabályok azon alapultak, hogy a feloszlást maga a király végzi. Így a zászlósorak nem fogják vinni a királyi jelvényeket, az apostoli kereszt vivője is hiányozni fog, s a zászlósorak a főrendek között fognak helyet foglalni. Hiányozni fog azonban a képviselőház legnagyobb része is, mert a harminckilenc Kossuth-párti, a huszonkilenc néppárti, a huszonnégy nemzetiségi és a harmincegy horvát képviselőn kívül, akik közül összesen talán százan fognak megjelenni, a többiek nem fognak elmenni.

A trónbeszéd igen rövid lesz, semmiféle visszapillantást nem fog vetni az országgyűlés munkájára és tartózkodni fog minden politikai nyilatkozattól. Csupán azt fogja mondani, hogy az országgyűlést egy évvel mandátumának lejártá előtt fel kellett oszlatni, mert a törvény-

Reggel, ködös, hideg, téli nap volt. Dudogtatva ébredt: a lázas estére gondolt, a kedvesére gondolt.

Egyszerre elsötétült előtte minden. A tegnapi kis kék levélke párja feküdt előtte.

... Lelkem, szerelmem! El kell bucsuznom tőled — irta az asszony. Utazom. De most nem a viszontlátás gondolatával, mint egykor. Oh, visszajövök, de többé meg nem ölelhetlek. Szeretlek és úgy érzem, soha szerelmes esők nem éri többé ajkam. Pedig kívánom, szomjazom utána, még nem is esőkoltam eleget. De el kell válnom tőled.

Amikor egyszer csak a lelkem volt a tiéd, azzal együtt teljesen magadévá tehetted volna, de te, az első napon, amikor szem elől vesztetted, már nem hittél többé, már nem engedted magad megvigasztalni. Most, amikor nincs lelkem többé — megölte a szenvedés, az utánad való hiába várakozás — most az is kellene. Tied lett a testem, birtokodba akarod venni azt is. Azaz dehogyan akarod, ha egyszer majd betelnél vele, ismét visszaesnél a hideg közönyösségbe.

Igy, így az enyém maradok, menjen a menyasszonyodhoz, visszaadlak neki, nem veszek el tőle. És te a nászod éjjelén is az én karomra gondolsz, arra a mámoros, égő asszonyi esőkre, amilyent neked csak én tudok adni. És engem is fog kinozni a vágy utánad. Nem kívánok meg soha senkit rajtad kívül, de — elhagylak. Mert nem tudnék többé hinni neked. Sőt — talán magamnak sem.

... Felejsz el, ha tudsz ...

hozás mérvadó tényezői között nem volt meg a kellő egyetértés. De azért végül mégis köszönetet mond a király az eddigi munkálkodásért.

Tisza István gróf jelöltsége.

Az ugrai kerület mandátumát a polgárság egyrésze Schwartz István dr.-nak ajánlotta föl. Erre vonatkozólag Schwartz dr. ma a következő levelet intézte a nagyváradi Szabadság szerkesztőségéhez:

A mai napon az az esemény jutott tudomásomra, hogy Tisza István gróf, kit nemcsak az ősi pátriája, Bihar megye, hanem a magyar nemzet színe-java büszkeséggel ismer el vezérének, az ugrai választókerületre nézve azt a kitüntető kijelentést tette, hogy a most következő választások idején képviselőjelöltséget kész elvállalni. Mi sem természetesebb, minthogy Tisza István gróf ur e szándékának megismerése után, nemcsak azt sietek közölni az engem tegnap Zsadányban jelölő polgártársaimmal, hogy a jelöltségtől azonnal visszalépek, de ezenfelül arra is megkérem őket, hogy egy szívvel-lélekkel csatlakozzanak Tisza István zászlaja alá s hassanak oda, hogy ez a zászló diadalra kerüljön. Nem ismerek lelkesítőbb feladatot, minthogy a magam szerény erejével is, egyszerű barcos módjára vegyem ki ebben az ugrai kerületre áradó dicsőségnek kivívásában részemet, hogy a nemzeti újraébredés vezére, Tisza István gróf legyen az ugrai kerület egyhangú lelkesültséggel megválasztott képviselője.

Ehhez még Nagyváradról ezt jelentik: Tisza István gróf a tegnapi főispáni installációs lakoma után késő estig tartózkodott a kaszinóban és meglátva Markovics Károly eszéai főszolgabíró, állítólag feléje sietett, mondván:

— Van szerencsém bemutatkozni, mint az ugrai kerület képviselőjelöltje.

A főszolgabíró meglepetten kérdezte:

— Komolyan fellép, kegyelmes uram?

— A lehető legkomolyabban — volt Tisza István gróf válasza.

Tisza fellépése következtében megválasztása egyhangú lesz.

Ejjel jelenti a *Bud. Tud.*: A Nemzeti Társaskörben ma este fennjárt Tisza István gróf is és kijelentette, hogy az ugrai kerület felajánlott jelöltségét elfogadja.

A Kossuth pártból.

A Kossuth-párt körhelyiségében ma este igen élénk élet volt. A legnagyobb elkeseredéssel beszéltek Weiskirchner osztrák kereskedelmi miniszter támadásairól a volt kormány ellen és ezeket a támadásokat sürgős interpelláció keretében szóvá fogják tenni a hétfői ülésen.

Baross János országgyűlési képviselő, aki a szombati választójogi nagygyűlés előadója, elmondotta a pártkörben, hogy tudomása szerint a szociálisták körülbelül kétezer belépőjegyet hamisítottak a szombati gyűlésre, úgy, hogy annak rendezői már nem adnak ki újabb jegyeket és el vannak készülve nagy tüntetésekre.

Wekerle mandátuma.

Egy mai reggeli lap azt írja, hogy a nemzeti munkapártban tegnap este elterjedt hírek szerint Wekerle Sándor volt miniszterelnök Temesváron nem lép föl s hogy egyáltalán nem szándékozik többé képviselői megbízatást vállalni. A *Budapesti Tudósító* ezzel szemben illetékes helyen arról értesül, hogy Wekerle Sándor dr. a mandátumvállalás dolgában csak az országgyűlés feloszlása után fog határozni.

Elhatározásáról nyílt levélben fogja értesíteni temesvári választóit.

Zichy János képviselői lemondása.

Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnap levelet írt Gál Sándor dr.-hoz, a képviselőház elnökéhez, amelyben vallás- és közoktatásügyi miniszterré történt kineveztetése után, hivatkozással az összeférhetlenségi törvényre, az 1901. évi XXVI. törvények 3. § a értelmében a nagybajom-szababárándi kerület mandátumáról való lemondását bejelenti. E törvény értelmében ugyanis a képviselő, ha miniszter lesz, köteles lemondani mandátumáról és magát új választásnak alávetni.

Főispáni installációk.

Szolnokon tegnap iktatták be Horthy Szabolcsot, Jásznagykunszolnok megye új főispánját. A közgyűlésről a függetlenségi párti megyebizottsági tagok teljesen távol maradtak, s így az installáció csak kevés ember jelenlétében folyt le.

Rimaszombatról jelentik: Ma iktatták be itt a megyebizottsági tagok élénk részvétele mellett Bornemissza László új főispánt. Putnoky Mór Justh-párti és Szentiványi Árpád Kossuth-párti képviselők pártállásuk dacára melegen üdvözölték az új főispánt, aki 24 évig volt a megye alispánja. A beiktatás alkalmával Ferdinánd bolgár király üdvözlő táviratot küldött az új főispánnak.

Ma iktatták be ünnepségek között Nagyszőlősen Becsky Emil ugocsi főispánt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Kirándulás Olaszországba. A Turista egyesület gyönyörű természeti és tájkép reprodukciókban ismerteti az augusztus havi olaszföldi kirándulásnak Rómára vonatkozó részét. E szemléltető kiállítás, melyet a Bloch, Ingusz és Kerpel cég rendez, az olaszországi utazásnak 5-ik képsorozatát mutatja be és élvezetes látványosságot nyújt az európai kultúra bölcsőjéről, Rómáról. E kirándulás részletes programja ingyen szereshető be a fenti cégeknél. Jelentkezni lehet az utazásra, tekintettel az előkészítési munkálatok nagy anyagára, — április hó 15-ig. Felvilágosítást készséggel nyújt az aradi turista egyesület igazgatósága. (Arad, Deák Ferenc-utca, Vass-szálló.)

(*) Utolsó ebéd. A szegénytanulók segélyező egyesülete szombaton, folyó hó 19-én délelőtt a Weitzer János-utcai iskola helyiségében osztja ki istápelltjai számára az utolsó ebédet, melyre az egyesület tagjait és az érdeklődőket tisztelettel meghívja özv. Hauser Károlyné egyesületi elnök.

(*) Az Oltáregyesület lelki gyakorlatjai. Ma kezdte meg három napra terjedő konferenciáját az iparosok nagytermében Glattfelder Gyula dr. egyetemi tanár, kiváló hitszónok. Az első előadás, melyet Glattfelder nagyszámu és előkelő női közönség előtt tartott, d. u. 5 órakor volt. Fejtegetéseinek tárgya az Isten országa volt. Részletesen fejtegette ezt a kérdést és jellemezte a mai ember lelki világát, öröm nélküli, esüggött életét. A másik előadás, melyet a férfiak számára tartott, d. u. 6 órakor kezdődött. Beszéde a mai kor férfainak szólt, azoknak, akiknek lelkében a modernség sulya alatt elgörbültek, összecsavarodtak, összezsugorodtak a vallás, az erkölcs, az egész életfelfogás utvonalai. A kereszténységnek, a keresztény világnézetnek a célja, — úgy mond — hogy a lelkeket ebből a jobbágyorszóból kiemelje s örömben, derűs lélekben magasatosan élő emberré tegye a modern embert, hogy a lelki pusztaság sötétséggel borított utait megvilágítsa. A lelket, szívet üditi fel. Ebhez különösen kettőt tart szükségesnek: a nagy gondolatot és a nagy érzést. A kereszténység a nagy gondolatokat, a nagy érzéseket hirdeti. Glattfelder holnap délelőtt 11 órakor és délután 5 órakor a nőknek, este 6 órakor a férfiaknak tart előadást.

VIDÉK.

A borosjenői munkapárt megalakulása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 17

A borosjenői kerületben a napokban alakult meg a nemzeti munkapárt. Az alakuló gyűlésen pártelnökké nagy és egyhangú lelkesedéssel Solymossy Lajos bárót választották meg, aki az egész kerületben és megyében is az új párt egyik legtekintélyesebb és legnépszerűbb vezetője. Alelnök lett Gyarmathy Ernő dr. kir. közjegyző, jegyző Fülöp Gy. Géza dr.

A borosjenői körzet végrehajtó-bizottságának elnöke lett Molitorisz Ákos, társelnök Galik Mátyás, jegyzők Sebestyén József dr. és Juhász Armánd. A csermői körzet végrehajtó-bizottságának elnöke Holländer Sámuel, társelnök Vertán Ernő, jegyzők Bartók Dániel és Weisz Antal. A borossebesi választókerzet végrehajtó-bizottságának elnöke lett Gramling Alajos, társelnök Szabó József, jegyzők Fogassy Gyula és Fűzes József.

Az alakuló gyűlésről Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnöknek a következő sürgönnyt küldték:

„A borosjenői választókerület ma megalakult nemzeti munkapártja lelkesedéssel üdvözlö Nagyméltóságodat, a ki bátor előrelátással a kellő pillanatban hívta fel munkára nemzetünk higgadt elemeit. Hazánk javára fényes sikert kívánva működéséhez, igérjük buzgó közreműködésünket.”

Tisza István grófnak a következő sürgönnyt küldték:

A borosjenői választókerület öt éven át a politikai élet teréről távolmaradt polgársága ma nemzeti munkapárttá alakulva Nagyméltóságod hívó szavátára lelkesedéssel sorakozik a reális munkálkodás kormányának támogatására a Isten segédelmét kéri Nagyméltóságodnak a nemzet békés fejlődése érdekében folytatott fáradhatatlan küzdelmére.

És végül Urbán Iván főispánnak a következő táviratot küldték:

A borosjenői választókerület nemzeti munkapártja ma megalakulván, bizalommal üdvözlö Méltóságodat, mint a párt megyénkbeni vezetőjét és kéri, sziveskedjék az aradi testvérpártot megalakulásakor bajtársi együttérzésünkről értesíteni.

Márciusi ünnepek. A vidékről még egyre érkeznek hozzánk hírek a szabadságharc megünnepléséről. A mai napon a következő tudósításokat kaptuk:

Ujaradon a szabadságünnepet a nap nagyságához méltóan tartották meg. A köz- és magánépületeken nemzeti zászlók lobogtak. Dél-előtt az elemi iskolákban nemzeti ünnepélyt rendeztek, hazafias dalokat énekelve és szavakat elolvasva. Este pedig a kat. legényegyletben rendeztek nagyszabású ünnepélyt. Petrovits Emil nagyszentmiklósi plebános nagyszámú közönség előtt méltatta a nap jelentőségét.

Az apátfalvai függetlenségi 48-as pártkör a márciusi napok emlékéit az idén kiváló fényűző ünnepelte meg. Este 7 órakor a község utcáin nagy körmenet volt. Az ünnepelő közönség ezután a függetlenségi 48-as pártkörbe vonult fel, ahol ünnepi lakoma volt. Vacsora folyományán Somogyi Béla, a függetlenségi 48-as pártkör elnöke lelkes szavakkal esetelt az alkotmányt alapozó 48-as eseményeket. Másnap 9 órakor a pártkör testületileg misére ment.

Taucon délelőtt 10 órakor a görögkeleti iskolás növendékek Lázárov Andor tanító vezetésével fölvonultak az állami iskolába. Azután a nádasai és a gyári iskolai növendékek kocsi-kon mentek az ünnepség színhelyére, ahol a többi növendékek éljen a haza kiáltással fogadták őket. Az iskolában tartott szép ünnepségen Lázárov Andor mondott nagyszabású beszédet. Az ünnepély Kunz János gyógyszerész zárszavával ért véget. Este 80 terítékű banket volt, amelyen Hanthó Jenő főszolgabíró mondott beszédet.

A borossebesi március tizenötödiki ünnepségekről ezeket jelentik: Reggel tíz órakor is-

tentiszelet volt a református templomban. Onnan felvonult a közönség a milleniumi oszlophoz és azt megkoszorúzták. Az oszlopnál Patkó Vilmos a Talpra magyart szavaltta el; ünnepi beszédet mondott Fűzes József, majd az iparos ifjúsági egyesület dalárdája kuruc nótákat adott elő. „rpád siri álmá”-t szavaltta ifj. Runge József. A közönség a Szózat elénklésével oszlott szét. Este nyolc órakor a Kaszinóban volt ünnep. Hajdu József elnöki megnyitóját után Gavalik Sándor elszavaltta a Talpra magyart, majd Surina Vilmos, Flügl Pál, Burián József és ifj. Runge József kurucnótákat adtak elő. Ünnepi beszédet Kurkó Ignác jegyző mondott, majd Szabó József alelnök zárszavával ért véget az ünnep.

Kegyetlenkedések a kaszárnyában.

Zsaroló altisztek. — Megkínzott magyar katonák.

Távirati tudósítás.

Arad, március 17.

A szegedi királyi törvényszék esküdtbíró-sága szerdán délelőtt rendkívül érdekes bűnügyet tárgyalt. Vádlottként Nagy Béla szegedi hírlapíró szerepelt, aki a Szegedi Híradó 1908. május 28-iki számában „Nemzetiségi szervezkedés a szegedi kaszárnyákban” címen cikket tett közzé, amelyet a katonai hatóság a katonaságra sérelmesnek talált.

Nagy Béla ebben a cikkben azt írta a szegedi 5. honvédegyalozred altisztjeiről, különösen a tót nemzetiségi altisztekről, hogy a magyar legénységet kinnözzék, azoktól pénzt zsarolnak ki s a nemzetiségi legénységet a magyarság elleni gyűlöletre izgatják. A szegedi 5. honvédegyalozred parancsnoksága a honvédelmi minisztérium felhatalmazásával sajtó útján elkövetett rágalmozás miatt büntető foljelentést tett Nagy Béla ellen. Ezt az ügyet tárgyalta az esküdtbíró Pókay Elek ítélőtáblai bíró elnöklésével.

Az elnök kérdésére vádlott kijelentette, nem érzi magát bűnösnek s a cikket azért írta, hogy az altisztek üzelmeire felhívja a fölöttes katonai hatóság figyelmét. Kijelentette, hogy állítását igazolni tudja s kérte a valódiság bizonyításának elrendelését. A bíróság megengedte a bizonyítást s a tanúk egész légiója vonult föl vallomástételre.

A tanúk nagy része intelligens hivatalnok és kereskedő. Két évvel ezelőtt mint póttartalékosok szolgáltak az 5-ik honvédegyalozredben s borzalmas dolgokat beszéltek el a nemzetiségi altisztek brutalitásáról, magyargyűlöletéről. Kiderült az is, hogy a legnagyobb magyar városban, a magyar királyi honvédekaszárnya falai közt fanatikus nemzetiségi izgatás folyik. Egyes nemzetiségi altisztek nyíltan beszéltek, hogy Hlinkával, a nemrég megszabadult tót agitátorral állnak összeköttetésben, akit többször meg is látogattak az államfogházban. A szegedi honvédekaszárnyában folyó üzelmekről egyébként beszéljenek maguk a tanúk:

Az első tanu Szilasi Sándor 26 éves magánhivatalnok, az ötödik honvédegyalozred póttartalékos, aki 1908. tavaszán kiképzésre vonult be. Az elnök megkérdezi tőle:

— Kik bántak magukkal rosszul?

— A tót, szerb és sváb altisztek. Különösen Karl János nagyszentmiklósi sváb káplár kegyetlenkedett velünk. Egy ízben azt állította, hogy a ládájából elveszett hét forint. Megfenyegetett bennünket, hogy ha a pénz meg nem kerül, a gyakorlaton halálra kinnöz bennünket. Azon délelőtt kimentünk gyakorlatozni és Karl káplár kiválasztotta azt a helyet ahol legnagyobb volt a sár. Ott aztán addig kellett has-ravagódnunk, míg csak a kimerültségtől össze nem estünk.

Nagy János esendőraltiszt a következő tanu. Tudja, látta, hogy a magyar legénységgel Jurkovic tizedes és Budoszávyevics őrvezető, mindketten szerb származásúak, kegyetlenkedtek, a nemzetiségi legényeknek kedveztek, a magyarokat bottal, ököllel verték s folyton szidták a magyarságot.

Kokovai József kataszteri biztos szintén póttartalékos volt az 5-ik honvédegyalozredben. Tudja, hogy a nemzetiségi altisztek brutálisan bántak a magyar fiukkal, míg a szerbeknek kedveztek. Az altisztek a legénységet unostalan megzsarolták.

Az altisztek brutalitásának áldozata is van: Sebestyén József szegedi géplakatos, akit két hónap alatt annyira megkínzottak, hogy testben, lélekben megtörve hagyta el a katonaságot. Őt is tanuként hallgatta ki a bíróság. A szerencsétlen ember elmondta, hogy egyszer az egyik szerb káplár úgy vágta pofon, hogy egy hétig zuggott a feje tőle. Sokszor egyedül, teljes föl-szerelés alatt órákhosszat kellett futógyakorlatokat végeznie.

— Azelőtt erős, egészséges, vidám voltam, — folytatta Sebestyén — most pedig beteges vagyok, mindenkitől félek. Teljesen őszelődtek a katonaságnál.

A szegény ember annyira respektálja még most is volt hőhérait, hogy amikor az elnök megkérdezte: „ki bántotta?” — így felelt:

— Jurkovic tizedes ur.

Lusztig Ernő kereskedő a következő tanu. Elmondja, hogy a legénység a borzasztó kínzások miatt már összeesküvést szőtt egyik-másik nemzetiségi altiszt ellen.

— Miért nem mentek panaszra? — kérdezte az elnök.

— Hja kérem, ha az úgy ment volna. Ha panaszra akartunk menni, ő előttük kellett előbb jelentkezni. Az altisztek aztán mindenféle eszközökkel visszatartottak bennünket. Hol a cipő volt piszkos, hol a ruha nem állt jól.

— De ez csak nem mehetett volna így a végtelenségig?

— Pedig így ment.

— Látta maga, hogy a magyar legényeket verték a nemzetiségi altisztek?

— Bizony sokszor láttam.

— A nemzetiségi legényeket is verték?

— Nem. Azokat sohase bántották. Csak a magyarokat szidták és ütlegelték.

— Magát is megverték?

— Nem.

— Hogy nem bántották magát?

— Az nagyon sok pénzembe került. Hozzattam nekik pálinkát, sört, amennyi tetszett s jó volt minden. De ha egyszer elmaradt a pálinka, mindjárt volt ütleg is. Én nehez lélegzősü vagyok s nem tudok soká futni. Jurkovic káplár egy szerb bakával addig verette az oldalamat puskatussal, míg csak sört nem hozattam neki. Azután nem kellett futnom.

A bíróság a többi tanu kihallgatását délután folytatta. Ezek közt volt egy fogtechnikus, igen intelligens fiatalember, akit naponként véresre pofoztak, rugdostak s addig üzték a gyakorló-terén, míg össze nem roskadt. Az egyik szerb káplár a szegény fiatalembert szuronyával meg is szurta, majd a földre tapertes végig gázolt rajta. A szerb altisztek nem engedték panaszra menni. Erre ő altiszti engedély nélkül is panaszt tett, amiért megbüntették.

A többi tanuk szintén a pofozásokról és a zsarolásokról beszéltek ugyanezeket, mire a bizonyítást befejezték és délután fel négy órakor mondotta el vádoló beszédét Gergits Károly, királyi ügyész, aki maga is elismerte, hogy a katonai brutalitásokat Nagy Béla teljesen a zsarolásokat részben bebizonyította, ezekért nem is emelne vádat, mert az ilyen dolgok köztudomásúak és mindenki napirendre tér lettek. Azonban — fejtegette az ügyész — Nagy Béla nem bizonyította a nemzetiségi gyűlölködést, amit légből kapott dolognak tart és ezért a reszshizemység nyilvánvaló. Kéri tehát az esküdteket, hogy mondják ki Nagy Bélát bűnösnek a rágalmozásban.

Nagy Béla visszautasította az ügyésznek azt az állítását, hogy ő volna az első, aki a honvédség intézményét megtámadja. Felolvassa Káplány Géza, volt honvédfőhadnagy könyvének néhány részletét, amelyek a honvédséget a maradiság és a brutalitás legborzalmasabb tanújának minősítik és ezért még csak felelőségre sem merték vonni.

Az esküdtek husz percig tanácskoztak, a főnökük kihirdette a verdiktet, amely Nagy Bélát nem bűnösnek mondja, mire a törvényt alkalmazó bíróság fölmentette. Az ügyész is meggyugodott és a semmiségi panaszait visszavonta.

Hercegi botrányok.

Harcok Lujza hamis váltói körül.

Távirati tudósítás.

Arad, március 17.

Bécsi jelentés alapján hirt adunk már arról az afférról, mely Visontai Soma, Lujza hercegnő ügyvédje és Bachrach dr., Kóburg Fülöp herceg bécsi ügyvédje között lejátszódott. Az affér érdekes előzményeiről most ezeket jelentik:

Az egész affér egy 2.700.000 koronás követelésből származott, melynek története évekre nyúlik vissza. Ekkor történt, hogy Reicher, a később megszökött hírhedt bécsi bankár, Lujza és Stefánia hercegnők s Kóburg Fülöp herceg névaláírásával több millió összegre rugó hamis váltókat hozott forgalomba. Mikor a becsapott hitelezők a váltókat Ferenc Józsefnek prezentálták, a király ki akarta fizetni, de az udvari körök lebeszéltek erről. A hitelezők ekkor Kóburg Fülöp herceghez fordultak, aki szó nélkül kifizette az egész összeget, azt is, ami Stefániára és Lujzára esett.

Lujza hercegnőt közben ép elmével tébolydába zárták és gondnokává Peismantl bécsi ügyvédet nevezték ki, aki Lujza felhatalmazása nélkül vállalta, hogy a hercegnő vissza fogja fizetni Kóburg Fülöpnek a hamis váltókért adott pénzt, vagyis 2.700.000 koronát. Ez a kötelezettség a bécsi főudvarmester közbenjöttével jött létre és ehhez szívesen ragaszkodik a herceg, akinek csak Magyarországon 180.000 hold földje van. Amikor a hercegnő kikerült a tébolydából és elvált Fülöptől, a herceg tekintélyes évi apanázst biztosított neki. Mikor a belga király, Lipót, az elmúlt hónapokban meghalt, a herceg ügyvédje, Bachrach Adolf követelte Lujza ügyvédjétől, Visontaitól az összeg kifizetését Lipót hagyatékából.

Ez a követelés megzavarta a hagyaték felosztását. Lujza kérte Stefániát, hogy lépjen közbe Kóburg Fülöpnél. Stefánia vonakodott, állítólag azért, mert annak idején, mikor nővérét tébolydába zárták, ő (Stefánia) ezt a sürgönnyt küldte Kóburg Fülöpnek:

Fenség! Ön bolond és nem az én nővérem. Hallja, jegyezze meg magának: Ön bolond.

Ez a távirat francia nyelven el is ment a hercegnek és azóta ő és Stefánia nem érintkeztek. Most azonban, mikor már sehogyse ment az egyezkedés, Stefánia mégis a herceghez fordult. A herceg ügyvédje, Bachrach engedett is és kijelentette, hogy most már csak 500.000 korona deponálását kívánja.

E tárgyalások során, melyeken Stefániát, illetve Lujzát, Visontai képviselte, a herceg ügyvédje nem a legelőzékenyebben járt el. Visontai hajlandó volt egyszer s mindenkorra lemondani a hercegnő nevében a Kóburg Fülöptől élvezett apanázsról, ha a váltók összegét elengedi a herceg. Ezt azonban Fülöp ügyvédje nem akarta megtenni. Visontai ezért ki is jelentette:

— Ügyvéd ur ugy tárgyal velünk, mint a legveszedelmesebb uzsorás, nem pedig mint egy herceg képviselője.

Bachrach erre sértően válaszolt, mire Visontai egy főhadnagy és egy Bécsben időző budapesti bankigazgató útján provokáltatta Bachrach. A bécsi ügyvéd egy kollegáját és egy orvost nevezett meg segédekül. Visontai megbízottai ragaszkodtak a fegyveres elégtételhez, míg az ellenfél segédei csak nyilatkozatot ajánlottak fel. Bachrach nem ment bele a

fegyveres elintézésbe, mire megbízottjai maguk is Visontai álláspontjára helyezkedtek és az ügyet részükről is befejezettnek jelentették ki. A fegyveres elégtétel ezért elmaradt.

Ujabb bizonyítékok Hofrichter főhadnagy ellen.

Méregcsempészet a fogházban.

Távirati tudósítás.

Arad, március 17.

Megirtuk lapunk mai számában, hogy a bécsi helyőrségi fogház egyik foglárját és annak nővérét letartóztatták, mert kiderült, hogy Hofrichter főhadnagy leveleit kicsempészték a börtönből. A vizsgálóbíró ezen a részen most az összes kicsempésztett leveleket megszerezte; kitünt az is, hogy a főhadnagy mérget akart behozatni a börtönébe. A kábító méreggel azt akarta elérni, hogy agybajt állapítsanak meg nála az orvosok.

Erről a következő részleteket jelentik Bécsből:

(A foglár és a nővére.)

A múlt év december 16-án a helyőrségi fogházban a vizsgálóbíró kezébe került olyan levél, melyet Hofrichter ki akart csempésztetni. Azt írta ebben egy közeli rokonának, hogy: adjál az örvezetőnek ismét tíz koronát. Ez azt mutatta, hogy december 16. előtt is kerültek ki levelek. Ez be is igazolódott és megállapították, hogy Hofrichter rokonainál időnkint egy nőszemély jelent meg, aki bizonyára a levelesempésznél szerepet játszhatott. Arról volt most már szó, hogy a nő személyazonosságát megállapítsák. Ez sikerült is. Konstatálták, hogy egy szabónak a felesége, neve Turcek Zsófia. Mikor vallatásra fogták, kitünt az is, hogy a fivére Tuttmann Salamon, aki 15 esztendő óta foglár a bécsi helyőrségi fogházban; ő érintkezett Hofrichterrel, mert az őrszemélyzet egy része alá volt rendelve. A nyomozás beigazolta, hogy Tuttmann nővére segítségével a kicsempésztett leveleket továbbította. A főhadnagy által írt levelet a nővére címére adta fel a postára, aki aztán otthon kivette a levelet a borítékból és a tulajdonképeni címzetthez juttatta el. Vagy postára tette, vagy személyesen kézbesítette.

Tuttmant letartóztatták és vizsgálati fogóságba helyezték azon a címen, hogy megszegte a szabályokat és köteleességet mulasztott az őrszolgálatban. Nővérét az államügyészség tartóztatta le. Most azt a fentebb említett levélben jelzett örvezetőt kutatják, aki valószínűleg a fogházba időközönként kivezényelt őrség közt keresendő. A foglár tagadja a bűncselekményt, de Hofrichter főhadnagy, mikor a levelesempésztés felderítését tudtára adták, mindent bevallott és elmondotta, hogy a foglár segédkezett neki.

(Tíz korona jutalom.)

Hofrichter családja következőképp nyilatkozik a levélgyőről: Nemsokára a főhadnagy letartóztatása után megjelent a feleségénél egy asszony, aki azt mondotta, hogy Hofrichtertől hozott levelet és elismervényt kért az átvételről. Hofrichterné arra kérte az asszonyt, hogy várjon míg a családnak egy barátját elhivatja, aki meg is jelent. Ez átvette a levelet és megállapította, hogy azt tényleg Hofrichter írta. Tíz koronát adott a nőnek és a saját névjegyét elismervényül nyújtotta át neki. Megfigyeltette az asszonyt, mert meg akart győződni arról, vajjon a levelek tényleg a főhadnagytól kerül-

tek-e hozzá. Ezt a magán-detektívek igazolták. A leveleket a vizsgálóbíró tudtán kívül sikerült a családnak eljuttatni.

(Ujságok és levelek a cellában.)

Érdekes eredményre vezetett az ez ügyben megindított nyomozás. Hofrichternek sikerült olyan anyagot a cellájába bevitetni, mely megkönnyítette a védekezést. Kiderült, hogy ujságokat kapott, amelyekben az ellene emelt vád és gyanu anyaga kritikailag volt boncolva és vitatták, hogy nem ítélté halálra, ha önmaga nem ismeri be a bűncselekmény elkövetését. A kiszivárgott hírek szerint éppen az ujságok becsempészése előtt közvetlenül úgy állott már a vizsgálat, hogy a bizonyítékok súlya alatt a főhadnagy már-már beismerő vallomást készült tenni. A vizsgálóbíró legnagyobb meglepetésére azonban az elmaradt és Hofrichter egyszerre csak mindent tagadott.

Valószínű, hogy a kicsempésztett levelekre válasz is érkezett a főhadnagynak. Emellett szól az a körülmény is, hogy a csempésztés felfedezése után rendkívül levert volt és kórházba kíváncszott. Az elméleti állapotát akarta megvizsgáltatni, mert azt hitte, hogy ott a felügyelet nem oly szigorú, mint a fogházban és onnan gyakrabban és szabadabban juttathat el leveleket hozzátartozóihoz.

(Méreg-recept.)

A legutoljára elfogott levélből megtudták, hogy Hofrichter mérget akart a cellájába behozatni. A Tuttmann letartóztatásával összefüggő nyomozás ezt is tisztázta. A főhadnagy a foglárnak egy hyocyaminról szóló és valószínűleg hamisított receptet adott át, azzal a meghagyással, hogy ennek alapján vásárolja meg a mérget. Valószínűleg betegségre való jelenségeket akart szervezetében előidézni és ezáltal a fogház-orvost arra bírni, hogy kórházba küldje. A bécsi rendőrség tegnap az összes gyógyszerárakban és gyógyszerkereskedésekben kérdezősködött, vajjon az említett méregre kiállított recepttel nem jelent-e meg valaki náluk és nem szolgáltatott-e ki ilyen mérget. Ez a recept nagyon jellemző Hofrichterre. Tudott dolog, hogy a főhadnagynak házi gyógyszerárában igen sok olyan mérget volt, melynek bódító a hatása. Volt ezenkívül morium, kinin és sokféle szublimát. Bizonyos ebből, hogy ismeri a mérgek hatását. A hyocyamin hatása is bódító. Olyan, mint az atropin, csak kevesebb benne a méregtartalom. Már kis adag is kitágítja a pupillákat. Belső használatnál álmoságot, hányási ingert, szédülést, fejfájást, báyadságot okoz és a szervezet reakcióképességét csökkenti. Nagyobb adag delíriást és dühöngési rohamokat idéz elő. Törvényszéki pszichiáterek azt mondják, hogy azok a rabok, kik sötét látásról panaszkodnak és szimulánsokként lepleztetnek le, ezzel a méreggel élnek. A mérge hatását ismerve, valószínűnek mondható, hogy Hofrichter az örültség színlelésére akarta ezt felhasználni.

A vizsgálóbíró kérésére a Hofrichter-család bizalmi embere a kicsempésztett összes leveleket átadta. A levelek súlyosan terhelők a fogolyra.

(Hamis hírek.)

Tegnap katonai körökben az a hír terjedt el, hogy Hofrichter beismerő vallomást tett. A hír csakhamar széles körben hitelt nyert. Informált körökben nem hittek benne. Mint kitünt, nem is felelt meg a valóságnak. Éppen az ellenkezője igaz. A vizsgálóbíró tegnap is kihallgatta a főhadnagyt, de ez konokul tagadott, anélkül azonban, hogy az elébe tartott bizonyítékokat meg tudná cáfolni.

Fedák Sári és az angol királyi pár.

A magyar primadonna londoni szereplése.

— Londoni levél. —

Lehetetlen elfelejtenem, amikor még pesti lakos voltam, több társammal elmentem a Királyszínházba a János vitéz előadására. Felejthetetlen hatással volt az rám. Fedák Sári, mint Kukoricza János valami megközelíthetetlen nagy volt nekünk. Ifjui észjárással tán valami emberfeletti gondoltam s nevét mindig csak tisztelettel említettük. Azonban idővel lekerült az ő neve a magyar színpadokról; az isteni Zsazsa külföldre ment és a szomszédos nemzetek fiait örvendeztette meg szíveket derítő játékaival, énekével. Bécsben, majd Berlinben, később ismét Bécsben találjuk a most Londonban vállalt szerződést. Masapság, ha hazánkba a színpadon látni, vagy hallani kívánja Fedák Sárít, akkor külföldre kell mennie. Ha a nagy primadonnát saját hazája nem tudja megbeszélni, akkor a külföldi országok kapva-kapnak utána és Magyarország „művészi” értékét guny tárgyává teszik.

Fedák Sári itt a világváros zajában is a régi, itt is egyaránt az ünnepeit „isten Zsazsa”, mint minálunk otthon. A minap a magyar-osztrák nagykövetségen, nagykövetség, Mensdorff Poully Dietrichstein Albert gróf az angol királyi pár tiszteletére estebédet adott. Ebéd után Fedák Sári énekelt, a magával hozott keszthelyi cigánybandája pedig húzta a szebbnél-szebb magyar nótákat. Fedák Sári oly fülhöz szólóan énekelt, hogy Eduard király és Alexandra királynő többszöri személyes felszólítására több nótát meg kellett ismételnie.

A nagykövet estélyét vig csárdás fejezte be, melyet művésznők Csekonics Iván gróf követségi attachéval táncolt. Ezalatt a királyné többször bölintett fejével a táncoló pár felé és később tetszését és megelégedését fejezte ki Csekonics grófnak a látottak felett. Igen örvendett, hogy megismerkedett a magyarok nemzeti táncával, melyet a nagy művésznő oly gyönyörűen, tüzes hévvel mutatott be.

Végtelenül kedves, igazán magyaros estélynek voltam részese múlt csütörtökön. Még sohasem éreztem magamat oly jól külföldön, mint ezen az estén. Behunyva szemmel minden bizonynyal Magyarországon képzeltem volna magamat. A Hungarian Society e hó 3-án tartotta meg évi ebédjét. Ennek az egyletnek, melynek rendkívül szép, hazafias célja van, Lónyay Elemér gróf az elnöke, akinek távolléte miatt hazánkba, Felbermann Lajos, az egylet alelnöke elnökölt. Ebéd végén tartják angol szokás szerint a beszédeket. Erre a célra az elnöklő alelnök Danchini de Sylvia gróf magyar-osztrák főkonzulnak engedte át a helyét, hogy az ünnepi beszédet megtartsa. Az edében részt vettek többek között Fedák Sári, Pejácsevics és Csekonics grófok, követségi tanácsosok, azonkívül pedig Szentkereszty Béla báró, a m. kir. földmívelésügyi miniszter segéd-szak-tudósítója.

A beszédek természetesen angol nyelven tartottak. Tíz óra tájt szólásra emelkedett Fedák Zsazsa, rövid beszédet mondott és a jelenlevők lelkesedése közepette boocánatot kért, hogy de „business is business” (üzlet, üzlet), elérkezett az ideje s fel kell lépnie a színházban. De ha szívesen teszik, várják meg, mert amikor befejezte szerepét, vissza fog térni. Nagy éljenzés követte Fedák Sári kitünő kifejezésű angol beszédét. Ott is maradt mindenki. 11 óra felé visszajött és megjelentek a keszthelyi cigányok is, kik már előzőleg az ebéd alatt is játszottak s vig nóták közepette estig együtt maradt a társaság. Fél egykor min-

den angol vendéglős lezár. A cigány ráhuzott az *Is, is, is-re*, amire az egész társaság az ebédlőből átvenult a másik terembe. Itt kezdtünk csak valóban mulatni. Az angolok szinte elfeledték a különféle magyar nóták hatása alatt azt, hogy angolok. Fedák Sári azután a *Moon song-et* (hold-dal) énekelte, amely nagy tetszést keltett. Mi magyarok egy igazán otthonias est tudatában édes magyar gondolatokkal távoztunk, az angolok pedig megismerték, hogy mi az: jó magyarosan mulatni.

Zsazsa most estéként föllép a londoni Coliseum-ban. Ez Londonnak egyik ismert elsőrangú nagy „Music Hall”-ja. Egyik fővárosi magyar lap lekiacsinylólag említette Fedák Sári londoni szereplését. Azt írja, hogy közvetlenül kutyák és majmok attrakciója után következik az ő száma. Hát először is majmok az egész előadás alatt nem szerepelnek. Ami pedig az idomított kutyákat illeti, abban nincsen semmi lekiacsinyni való. Ezek a kutyák bizony okosabbak némely embernél, legalább is aki látja őket, azt állítja.

Fedák Sári messze földön, távol házájától, angolszászoktól körülövezve, folyvást haza gondol. Szíve legnagyobb öröme tótszerdahelyi birtoka, oda gondol kedves otthonába, haza vágyódik... Ha hazánkról, vagy pedig tótszerdahelyi meleg otthonáról beszél, mindig örömtől ragyog a szeme, sokszor felsóhajt, hogy: „Mindenütt jó, de legjobb mégis csak otthon!”

T-i.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Casanova, operett. (A bérlet.)
Szombat: Gál Gyula felléptével: Botrány, színmű.
Vasárnap: Délután, mérsékelt helyárrakkal Hajduk hadnagya, operette. Este: Gál Gyula felléptével Binemult harangok, színmű. (C. bérlet.)

Kisorsolt műtárgyak.

— A Képző- és Iparművészeti Társulat közgyűlése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 17.

Évi rendes közgyűlést tartotta ma délután az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat. A közgyűlésről, melyen a választásokon és a jelentéseken kívül nyereségy-kisorsolás is volt, itt következik tudósításunk:

A közgyűlés Kintzig János elnöklete alatt elsősorban a társulat múlt évi eredményes munkásságáról szóló jelentéseket vette tudomásul. Majd Uferbach Jenő titkár a társulat ez évi munkaprogramját állapította meg. Az év folyamán többek között egy nagyszabású képzőművészeti kiállítást rendez a társulat.

A tisztviselői karban megüresedett tagsági helyeket töltötték be ezután. Egyhangulag megválasztották alelnökké Varjasey Árpád kir. tanácsost, aradmegyei tanfelügyelőt, műtárossá pedig Sima Dezső főgimnáziumi tanárt. A pénztárosi jelentés és a költségvetés elfogadása után Petrovics Arzén indítványára kimondták, hogy a műtárgy-vásárlásoknál ezentul a bizottságnak több, mint a fele művészekből, vagy műértőkből álljon.

A múlt évre szóló nyereségytárgyak kisorsolása következett ezután. A sorsolás eredménye szerint a következő tagok nyertek:

Benedek Etelka Berkes Antal „Téli reggel” című képét, Leopold Zsigmond Szilányi „Virágzó gyümölcsfák” című festményét, Neuman Adolf Freckay „Jegenyesor” című képét, Komáromi-Katz Endre az aradi Kossuth-szobor egy mintáját, Szabó Zoltánné Albert Andor „Liliom”-szobrát, Heppes Aladár Balla Frigyes „Öreg honvéd”-ját, Ipolyi-Keller Iván Koszkol-

Jenő „Halászbárka”-ját, Berger Albert Uferbach Jenő „Hajók a Szajmán” című képét, Patáky László Déry Béla „Edáni malomházak” című képét, Purgly János Bakos Tivadar „Pihenő tyukok” című képét és Szántay Lajos megnyerte Erdősy Béla „Kora tavasszal” című művét.

A műtárgyak átvehető Bary Aurél pénztárosnál: állami sóhivatal, Erzsébet-körút; hétköznaponként 8—1-ig.

A közgyűlésen jelen voltak: Kintzig János elnöklete alatt Albert Ander, Balla Frigyes, Bary Aurél, Benedek Etel, Bródy Béla, Ciacian Livia, Csánk Lajos, Haller Józsa, Ipolyi-Keller Iván, Kovács Vince, Latinka Elza, Magyar Ilma, Matusik Márton, Petrovics Arzén, Reich Jakabné, Somló Armin, Steinitzer Jenny, Szende Lajos, Sima Dezső, Uferbach Jenő, Zianer Béla és Wadowszky Gusztáv.

* Mariházy és a makói színház. Makóról jelentik: A csanádmezei színüggyámoló egyesület ma tartotta meg éves közgyűlését a vármegyeházán Meskó Sándor dr. nyugalmazott főispán elnöklésével, utána pedig az egyesület választmánya ülésezett. Az éves közgyűlés a zárószámadásokat intézte el és a tisztújítást ejtette meg, a választmány ellenben a színház s ezzel kapcsolatban Mariházy Miklós színigazgató dolgaival foglalkozott. Mariházy Miklós színigazgató számára tudvalevőleg az Alföld nagyobb városaiból kerületet alakítottak s felszólították Makót is a kerületbe való belépésre. A színüggyámoló egyesület a kerületbe nem lépett be, mivel azonban utóbbi időben mindinkább bebizonyosodott az, hogy a tavaszi és őszi kettős szezon nem válik előnyére sem a színészetnek, sem a közönségnek, amely ezen a címen mindkét szezonban gyatra műsorhoz jut: a választmány átengedi Mariházyt a kerületének annyiban, hogy itt csak egy szezonban, augusztus hó 15-ikétől október hó elejéig köteles előadásokat tartani. A szezonnal kapcsolatosan természetesen a társulatról és az előadások nivójáról is szó esett s a választmányban ép úgy egyhangú kifejezésre jutott, mint általában a színházlátogató közönség körében, hogy mindkettő végtelenül gyenge, értéktelen, s kár kinyitni a színház kapuit. Mariházy különben ma még maga sem tudja, hogy mit hoz a közel jövő. Kecskeméten — így írja Rákossy Gyula rendőrkapitányhoz intézett levelében — ápril 15-ig játszanak. Azután valószínűleg Kalocsára mennek, de lehet, — írja — hogy egy hónapos tavaszi szezonra Makóra jönnek. Hivatalos beadványt nem küldött Mariházy. A választmány azonban már most szükségesnek találta kimondani, hogy Makón sem Mariházy, sem más igazgatótársulata nem játszhatik augusztus 15-ike előtt.

* Csáko és Kalap. Budapestről írják: A Magyar Színház legközelebbi ujdonsága a Bécsben betiltott Feldherrenhügel lesz. A Roda-Roda mulatságos katonadarabjának a címét mindenféle fantasztikus módon próbálták magyarrá fordítani, elnevezték Vezérek dombjának, Vezérdombnak, Tábornoki dombnak (ami a tábornoki alhangnak közel rokona), stb., stb. A darab végérvényes, hiteles magyar címe Csáko és Kalap lesz és ebből a szürke cimből egy nyomdai tréfa révén mégis csak ki fog áradni valamelyes pikantéria. A színlapon ugyanis a Csáko és Kalap kezdőbetűit nagyra és kőverre nyomják, a többit pedig kicsire, úgy, hogy ha a tábornokok ki is maradnak a cimből a Cs. és K. meglesz benne.

* Gál Gyula Aradon. Az aradi színház legállandóbb és legkedveltebb vendégművésze, Gál Gyula szombattól kezdve három estén keresztül ismét ragyogtatni fogja az aradi közönség előtt művészetét. Az első estén, szombaton a Botrányban a férj szerepét játssza. Ezt a szerepét.

az aradi közönség még nem látta. Vasárnap az Előmulat harangok Todorcskujában, hétfőn pedig a Biboros címszerepében lép fel.

* Hajduk hadnagya. A vasárnap délutáni előadás műsorára a Hajduk hadnagya operettet tűzte ki a művezetőség. A címszerep B. Szabó József játszta. A többi főbb szerepben: Dióssy Nusi, Wlassák Vilma, Rontay Boriska, Kun Irén, Leövey, Polgár és Boda lépnek fel.

* Luxemburg grófja. A szezon operettszenzációját: Luxenburg grófját, amelynek bemutatója a jövő hét keddjén lesz, a színtársulat már teljesen betanulta. Naponként folynak a próbák Lehar Ferenc kitűnő operettjéből.

* A „Nyugat“, Ignótus, Osvát Ernő s Fenyő Miksa irodalmi s kritikai szemléjének március 15-iki száma a következő rendkívül érdekes tartalommal jelent meg: Jászay-Horváth Elemér: Versek. Karinthy Frigyes: A verkliszó (novella.) Nagy Zoltán: Vers. Csáth Géza: Az isteni kert. Dutka Akos: Vers. Forbáth Sándor: Vers. Móricz Zsigmond: Sárarany (regény második kötet. III.) Balázs Béla: Versek. Lukács György: Søren Kierkegaard és Regina Olsen. Bán Ferenc: Feltékenységéből (Novella.) Ady Endre: Versek. Figyelő: Hevesi Lajos (Feleki Géza.) Ignótus: Kísérletek (Babits Mihály.) Ady és a legújabb magyar iyra (Fenyő Miksa.) Barrie vigjátékáról (Füst Milán.) Bertók Béla és Kerpely Jenő (Jász Dezso.) Hollandusok a Könyves Kálmánban (Feleki Géza.) Faragó Géza kiállítására (Lengyel Géza.) A masamód (Füst Milán.) Válaszok (Hatvány Lajos.) A „Nyugat“ előfizetési ára: egész évre 20 kor., félévre 10 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Rákóczi-ut 9. II. 7.

* A műlovarnó regénye. Olyan mindennapos jelenség az életben, hogy alacsonyabb sorsban élő embereket megtéveszt a ragyogás, pompa és jólét és a hiu csillogásért ott hagynak családot, becsületet, mindent. Ilyen, az életből merített tárgyú képet mutat be most az Urániaszínház. Egy gyönyörű szép műlovarnó hallgatva imádója csábító szavára, elhagyja férjét és kis gyermekét. A férj, a cirkusz clownja, tetten éri az asszonyt és elüzi, de a nagy lelki felindulás rá is végzetes hatást gyakorol. Mutatvány közben megjelenik előtte a csuf jelenet, mikor feleségét udvarlója karjaiban találta, egyensúlyát veszti és a magas trapézról lezuhan a cirkusz porondjára. Nyomorék koldus lesz a daliás akrobatából, aki kis lányával együtt az utcán keresi meg mindennapi kenyerét. Egyszer összetalálkoznak a ragyogó pompával öltözködő hűtlen feleséggel és anyával, akiben a megrázó találkozás jobb érzéseket kelt és bűnbánólag tér vissza az elhagyott családi tűzhelyhez. A megrázó drámát Páris legnevesebb művészei játsszák, ami csak emeli a nagyszerű mozgatókép értékét. 241

VÁROS ÉS MEGYE

Középitésék a vármegyében. Az aradi államépítészeti hivatal a Kurtics községben építendő emeletes iskola, tanítói lak és melléképületének felépítésére, továbbá az iskola berendezésére versenytárgyalást tartott. Ajánlatot tettek az összes munkákra: Pap József (Makó) 60.486 83 K., Konez Lajos (Pécska) 61.989 K., Schneider I. és Mátyás (Gyula) 57.372.51 K., Dávid Jakab 64.535.77 K-val, az összmunkára berendezési munkákon kívül Probst Mihály (Arad) 56.805.27 K-val és végül csak a berendezési munkákra Pápai Lajos (Arad) 6655 K-val. Döntés még nem történt. Mikálka község előjárósága a község házának átalakítása és kibővítése alkalmával felmerülő 14.627.81 K-val előirányzott munkák kivitelének biztosítására március 31-én d. e 9 órakor árlejtést tart. Az aradi államépítészeti hivatal a Szemlaken 17.894.39 K előirányzott költséggel építendő jegyzői lak munkáinak biztosítására március 31-én hivatali helyiségében árlejtést tart.

A vasutasok réme.

Ujabb részletek az angyal utcai szellemről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 17.

Az aradi kisebbbrangu vasúti alkalmazotknak valóságos vámpirja volt itt Aradon több esztendőn át Bokor-Kozák Mária, Angyal utca 8. szám alatt lakó asszony, kinek „szellemidéző szeánszairól és egyéb csalásairól“ néhány hónapja az Aradi Közlöny is beszámolt. A hiszékeny és megkárosított emberek hosszú sorában egy százalomraméltó áldozatot a napokban az aradi osztálymérnökség áthelyezett Aradról egy távoli állomásra, hogy az örüléssel határos fanatikus rajongástól megmentse és a tönk széléről visszarántsa. Buszi János államvasúti felügyelőt teljesen hálójába kerítette az éles eszű kuruzslónő. A rendőrség által kihallgatott tanúk vallomása szerint nemcsak hater ezer korona készpénztől fosztotta meg azzal a mesével, hogy kétszáz ezer koronához juttatja, hanem mint a lefoglalt levelekből kitűnik, megígérte, hogy feleségétől is megszabadítja és ennek fejében hater ezer korona adósságot is csináltatott a szerencsétlen emberrel. Azonban nemcsak erre a kifosztott emberre vált végzetessé a kuruzslónő. Mint a folyamatban lévő vizsgálat eddigi adataiból kiderült, Bokor-Kozák Mari ezreket csikart ki együgyű mesékkel, mezei füvekkel, ártalmatlan folyadékokkal, legtöbbször cinkosársának, Jáger Gyulának, egy muzsikus cigánynak segítségével, aki a „picike szellem“ szerepét töltötte be egy pince-üregben.

A rendőrség detektívjei még a múlt évben bukkantak Bokor Mária lakására, itt épen együtt találták azokat, akik nagy pénzszegekkel adóztak részlet az Istvánffy-pusztán kiásandó kétszáz ezer korona kincs, részint soron kívüli előléptetés, gyógyítás és egyéb hazugságok címén. Az anyagilag és szellemileg tönkre tett Buszi Jánoson kívül ott találták Lengyel József acev. fékezőt, Rada János acev. fékezőt és nejét, Baratkai János vasúti elömmunkást, Gera Lajosné.

A detektívek előtt őszintén bevallották, hogy Bokorné ígéretet tett nekik, hogy gazdaggá teszi őket a Nagyiratos határában kiásandó kétszáz ezer koronából. A megtartott házkutatás alkalmával talált nagy csomó levél is ezt bizonyítja.

A rendőri nyomozás során kiderült, hogy Buszi a kuruzslónőnek annyira hatása alá került, hogy még nejét is elakarta pusztítani, csak azért, mert a szellemidézésnek óhajtott élni. Buszi becsapásának mintájára követte el a veszedelmes asszony többi stiklijét is.

Buszi hallotta vasutas társaságokban, hogy Bokor Mária szellemekkel érintkezik. Felkereste őt lakásán és az asszony hajlandó volt titkába beavatni illendő honorarium fejében. Levezette a kíváncsiságtól remegő embert a pincébe, melynek gádorjában emberi csontok és koponyák hevertek. A lépcső alján ismét csontok zörgése fogadta a szellemek világába érkezőt, aki végre egy üreg előtt találta magát. Mécses pislogott a sötét mélyedésben.

— Ez a „picike“ nevű szellem tartózkodási helye — szólta a magyarázat, de csak akkor, ha Aradon van.

A szellem tudniillik a vidéken is végzett megbízatásokat. Az asszony a szellemhez kérdést is intézett, miután meggyőződött arról, hogy Buszi feltétlenül hisz benne és hajlandó is rá áldozni. Csak néhány krajcárról volt szó az első kísérlet alkalmával. Az obulusok lefizetése után beléptek az üregbe, ahol a rendőrségi vizsgálat kiderítése szerint el volt bujtatva Jáger Gyula muzsikus cigány, aki elváltoztatott hangon adott választ a kérdésekre.

— Valósággal borzongott a hátá az embernek, mikor a szellem megszólalt, — vallották egyértelműen az elbolondított emberek a rendőrségen.

A beszélgetés után le kellett fizetni a „picinek“ járó összegét, mely Bokor Mária állítása szerint spirituszra kellett.

Éveken át esalta és fosztogatta ily módon ez az asszony Buszit és mindazokat, akiket ez, mint valóságos apostol, az asszony közelébe csábított.

Rada János vasutastól husz koronát csalt ki egy közönséges tüért egy i ben. Másodszor már 36 koronát kért gyógykötségekre, amit azonban nem kapott meg, mert Rada időközben meggyógyult. Takács István a feleségét gyógyíttatta a kuruzslónővel és őt magát a kincskeresésbe akarta bevonni.

Igea terhelésben vallottak Magyar Lajos és Ormay Lajos vasúti altisztek a csaló asszony ellen. Magyartól Buszi kétszáz koronát kért kölcsön. Ennek feltűnt ez, mert tudta, hogy Buszinak legalább 3200 korona évi jövedelme és hater ezer korona készpénze volt. Nem adott az első kérésre, de Buszi azt ígérte, hogy rövidesen hater ezer koronát fizet vissza a kétszáz helyett. Magyar érdeklődni kezdett és megtudta, hogy kollégája vagyonát már elköltötte és adósságokat csinál nyakra före.

— Mire kell a pénz? — kérdezte.

— Egy „picik“ nevű ördög segítségével óriási vagyonhoz jutok, — felelte ez a legőszintébb meggyőződés hangján és megmondotta, hogy Bokor Máriánál van a szellem. Elmentek mindketten az asszonyhoz, aki bevezette őket a pincébe és itt a szellem kétszáz koronát kért. Magyar le akarta leplezni az asszonyt és szinlelte a feltétlen hitet. Bokor Mari bőbeszédű lett és ajánlatot tett, hogy kieszaközli szelleme által a soron kívüli előléptetését.

— Látni akarom a szellemet — mondtam.

— Akkor itt hal meg helyben — felelte az asszony.

Magyar revolvert vett elő.

— Ez majd megvéd tőle.

A fegyver láttára az asszony észrevétlenül eltűnt.

Buszi mindezek dacára tovább is vakon bizott az asszonyban.

Ormay Alajos kocsifékező vallomása szerint Buszi tőle is pénzt kért és megmondotta, hogy mire kellene. Elment is az asszony lakására, ahol női társaságot talált, kik mind a szellemidézésre jelentek meg.

— Az asszony már megtudta Buszitól, — vallja Ormay — hogy én rendezett anyagi viszonyok közt élek és ezért örömmel fogadott.

— Akar-e Buszi ur társa lenni a kincsszerzésben? — kérdezte tőlem.

Kiváncsi voltam a dologra és ezért felsaptam társnak. A szellemet akartam első sorban látni.

— Az most nincs idehaza, felelte az asszony, de néhány nap múlva értesített, hogy haza érkezik. Alig voltam ott pár percig, a lakás elsötétült és a konyhából, szörnyű zörgés hallatszott.

— Érkezik a picike — mondotta áhitatosan az asszony, aki levezetett a pincébe és a szellem megnyilatkozott. A szellem pénzt kért.

— Nincs pénzem — feleltem én.

— Akkor vegyen ékszer és zálogosítsa el — tanácsolta a szellem. Ezek után nem használhatott Buszi engem a kincskereséshez.

Halassy Mátyásné azért kereste fel Bokor Máriát, hogy 8-9 évvel ezelőtt elkövetett buzalopás tettesét kutassa ki. A buzalopásból család perpatvar keletkezett, mert egyik rokont gyanúsították meg vele. Ezerhatszáz koronát szípolozott ki Halassytól az asszony, aki őt is beavatta a kincskeresés meséjébe.

A rendőrség tovább folytatja ennek az érdekes bűnynek felderítését, mert az említeteken kívül igen sok vasutas ült fel Bokor Mária ügyes fogásainak. A vallomásokból kitűnik az is, hogy milyen könnyen kereste, oly könnyelműen szórta is a pénzt az angyal-utcai profétánő. Cigánylakodalmaknál és keresztelőknél ő volt a mecenás és a környékbelieknek is szívesen adott. Azért tette, hogy a szomszédok jó barátságát és ezzel az üzlet háborítatlan menetét is biztosítsa.

A rendőrség különösen az irányban kutat, vajjon miért fordultak oly nagy bizalommal és oly feltűnő számban nők a veszedelmes asszonyhoz?

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 18-án az időjárás: enyhe, elvélve csapadék.

— **Nemesi előnév.** Müller Kálmán báró dr. főrendiházi tagot, a dunabalparti kórházak igazgatóját újabb kitüntetés érte. A király neki és törvényes utódainak a „Szentgyörgyi” előnévet adományozta.

— **Tolsztoj beteg.** Pétervári távirat jelenti: Tolsztoj állapota megint súlyosabbá vált. Az agg iró nemrég tizenhét versznyi utat gyalogolt és izületi gyuladást kapott, ami nemcsak nagy fájdalmakkal jár, de Tolsztoj öreg koránál fogva veszélyes is lehet.

— **A vesztőhely javára.** Az orozfalvai kat. népszövetség hazafias ünnepélyén befolyt tiszta jövedelmet, 15 koronát ma elküldte hozzánk Vogl Ferenc tanító, hogy a vesztőhely alapja javára fordítsuk.

— **Az aradi Kossuth-asztaltársaság jubileuma.** Tudvalevő, hogy a Kossuth-asztaltársaság most tölti be fennállásának huszonötödik évét. Ez alkalomból e hó 20-án ünnepélyt rendez a társaság, amelynek vezetősége ezt a felhívást bocsátotta ki az ünnepre:

Vasárnap d. e. 10 órákor helyiségünkben, a 888-ban gyülekezünk és a városháza dísztermébe vonulunk. Ott a polgármester, dísztagunk, Varjassy Lajos fogadja társaságunkat. Elnök megnyitja az ünnepélyt. Ifjúsági ének. Oda, irta Kaszab Géza, szavalja Kosztler Ede. Ünnepi beszéd, tartja Zima Tibor. A társaság keletkezésének és működésének története, olvassa titkár — Schwarz Zsigmond. Kossuth-szebor megkoszorúzása. Oda szavalás. Este 8 órákor rendez közgyűlés a helyiségünkben. Faragó Rezső felolvassa a társaságunk szerepléséről és eredményeiről. Titkári jelentés. Bizottsági javaslat az összeg elosztására, felmentvények megadására. Tisztújítás. Társas vacsora 2 korona, jelentkezni lehet Jakabffy István és társa üzletében. Vendéget szívesen látunk.

— **Győrffy Árpád báró aranybányája.** A P. N. írja: Hunyadvármegyében, Lunkó és Opalumare határában Győrffy Árpád báró évekkel ezelőtt bányabányát szerzett. A geológusok a bányában gazdag aranyereket találtak. Mi sem természetesebb, minthogy Győrffy báró megjelent a koalíciós kormány pénzügyminiszterénél, Wekerle Sándor miniszterelnöknél, aki éppen akkor nagy bányavásárló kedvében volt. A báró följajult a bányát a kinostárnak megvételre. Másfél millió koronát kért érte. A miniszterelnök azonban alkura lépett s egészen 500.000 koronáig szorította le a vételárát. Akkor megkötötte az üzletet a törvényes formák szerint. Megtörtént az átvétel is, a régi tulajdonos minden hozzátartozót kiszolgáltattott a kincstár hivatalos embereinek. Mikor ez így rendben elintéződött, Győrffy Árpád báró bekopogtatott nyugtájával a miniszteriumba. Az élén most azután már nem Wekerle, hanem Lukács állott. A báró benyújtotta a nyugtát, a miniszter pedig nem utalványozott. Nem utalványozott két okból: 1. üres az államkassza. 2. Lukácsnak nem tetszik a koalíciós kormány utolsó bányáüzlete sem.

— **Öngyilkos református lelkész** Pécsről jelentik: Józán Dániel rétfalusi ref. lelkész e hó 8-án erőszakos vetett végett életének. Hosszadalmas betegsége adta a gyilkos fegyvert kezébe, mely életét azonnal kioltotta. Józán Dániel azelőtt a baranyamegyei Keő községnek volt köztisztviselőnek örvendő lelképásztora, honnét évekkel ezelőtt a szlavoniai Rétfaluba került. Itt a magyarság érdekében rendkívül sokat fáradozott. Halálát özvegye és gyermekei gyászolják.

— **Eljegyzés.** Maráz Margit és Braun Adolf utaló, jegyesek.

— **Kell Manó cég ajánlja csipke és szalag különlegességeit.** Telefon szám 673. 453

— **Faludy Károly repülőgépe.** Pécsről írják: A Hoffmann-féle butor és asztalosárugyár siklósi-utcai nagy udvarán kíváncsian nézik a gyár alkalmazottai azt a furást faragást, amelyvel már két hét óta készül egy sajátos alkotmány: az első, valószínű repülőgép Pécsen. Faludy Károly, a szintársulat tenoristája már holnap befejezi gépe összeállítását, mellyel siklókiérleteket fog végazni az alatt, amíg a szintársulat még Pécsen marad. A repülőgép finanszírozására alakult pécsi konzorcium, amelynek idáig épen a legszükségesebbre, az elég erős motorra nem gyűlt össze elegendő pénze, most arra szorított, hogy Faludy-nak legalább a sikló repülésekre alkalmas szerkezet felépítését lebe övé tegye. A gyártelep udvarán már csaknem készen áll a gép. Maga Faludy és hűséges színész kollégája, Révész Jenő kemény munkában töltötték el a délutánokat, amíg a szerkezetet összeállították. A motorral fel nem szerelt, de egyébiránt a teljes nagyságu szerkezet középső része, mint egy mérföldmér hosszú kettős fűdélből áll, amelyből jobbra és balra egy-egy szárnyszerű egyes felület nyulik ki. A középső résztől, amelynek alsó felületén foglal helyet a kormányos is, szánkóformájú talpon nyulik előre a szintén kettősfedelű, még pedig beállítható felső fedéllel bíró első kormány. A hátsó kormányból erre a szerkezetre csak a függőleges sikkal kettősített kettős merev rész van rászerezve. Az oldalfordulatok szabályozására szolgáló kormányfarkok erre a modellre nem lesz felszerelve. Az egész szerkezet három bicikli keréken gördül előre. A könnyű fenyőlécekből összeállított, felületén kettős vászon borítással bevont planeur sokkalta könnyebb, törékenyebb, semhogy motorral felszerelhető lenne. Rendeltetése csupán az, hogy megfelelő lejtőről nekilendítve a levegőbe emelkedjék és bizonyosságát szolgáltatassa annak, hogy Faludy szerkezete repülésre képes. Ezeket a siklórepüléseket már a legközelebbi napokban meg fogja kezdeni Faludy.

— **Halálozás.** Szabó Sándorné szül. Láng Berta életének 73-ik, boldog házasságának 45-ik évében e hó 15-én elhunyt Déván.

— **Vojtha teleplezésekre készül.** Vojtha Antal, a szabadkai gyilkossági pör egyik főszereplője, levelet írt Szegedre Nagy Bélának, egy ottani lap szerkesztőjének. Vojtha a levélben a többek között ezeket írja:

„Én nem laktam és nem lakom együtt közös háztartásban Haverda Mariskával. Az a szerelmi viszony, amit a hiszékeny embereknek beadtak, soha nem volt köztünk és nem is lesz. Hisz mi unokatestvérek, jó rokonok vagyunk. Abból, hogy egy sokat szenvedett rokonommal jó barátságban vagyok, csak nem következik, hogy azzal egyszersmind szerelmi viszonyt is folytatok. Nekem, kedves szerkesztő ur, kenyér kell és nem szerelem. Kell az a kenyér, amit egy félrevezetett bíróság a számból kivett. Kérem még arra, hogy akkor, amikor ideje elkövetkezik, bocsássák rendelkezésemre lapjukat, hogy azokat a gázságokat és törvénytelenségeket teleplezzem, amelyek a Haverda-pörbe befolytak és amik által lett ez a bűnpör naggyá felújva és amelyek folytán ártatlan embernek csaknem tíz hónapig kellett vizsgálati fogságban lenni, dacára annak, hogy soha, az első pillanattól kezdve ellenem egyetlen t. n. sem semmiféle bizonyíték, sem pedig olyan jelentőség nem merült fel, amiből az lett volna következtethető, hogy én bűnös vagyok.”

— **Megmérgezett munkások.** Szikszóról jelentik: A város határában Váradi György pincéjében a munkások szőlőpermetezéséhez használt székákeveget helyeztek el. Ma öt munkás a pincében dolgozott, a kifejlődött gázoktól rosszul lett és összeesett. Közülük egy meghalt, négy súlyosan beteg.

— **Birtokvétel.** Ma kötötték meg Aradon azt a szerződést, amelynek értelmében özvegy Kintzig Ferenoné eladta 670 hold főregyházi birtokát, holdanként 1050 koronáért Lóbi Gyula és Goldschmiedt Sándor aradi kereskedőknek.

— **A kőbányai templomfosztogató vallomása.** Megirtuk, hogy besugás segítségével tegnap három detektivnek sikerült elfogni a kőbányai betörőt, aki március hatodikán este harangzugas után felment a torony lépcsőjén a torony tetejére, innen a harangkötélen leereszkedett az orgonához. A kötelet az orgona mellett levő gázlámpára kötötte és lemászott a földszintre.

Ő maga így adta elő a főkapitányságon a betörés részleteit:

— Amikor a nagy sötétségben egyedül voltam a templomban, keresztet vettem. Nagy félelem fogott el, a csönd ilyenkor valami iszonytató. A sekrestyébe siettem egy égő gyufával és ott a ministráns ingek közül fölvettem egyet. Ugy gondolkodtam, hogy a jó Isten talán ilyenformán szerencsét ad a vállalkozásomhoz. Magamban pedig ezt a saját szerzettem imáit mondtam:

— Uram Isten. Te minden halandót pártállásra való tekintet nélkül egyképpen szeretsz. Én nem hiszek a vallási dolgokban, de hiszek Benned és abban, hogy Te minden embert a saját másodra teremtetél. Akarod, hogy ne legyen különbség ember és ember között, akared, hogy a Te adományaidból egyenlő rész jusson mindenkinek a világon. A papok azonban és az urak visszaéltek a mások jogaival és elnyomták a népet, hogy ők maguk nagy módban élhessenek. Neked nem kellene aranyak, neked tiszta szív és világes elme kell. Tudom, nem kárhoztatom el, ha innen el is viszem a kelyhet és mindazt, amit a maguk hatalma erősítésére a papok szentnek neveztek ki.

— **Ima után megkönnyebbülten mentem** összeszedni a drága holmit. Két fekete bőrtáskát találtam, ezekben raktam a dolgokat. Az egyikbe az aranyból valókat, a másikba a bronz és réz dolgokat. Amikor a munkámmal készen voltam, akkor egy padra dőltem és vártam a reggelt. Hajnaltájban már nagyon türelmetlen lettem és kerestem a kulcsokat. Ott bent meg is találtam és ezek segítségével kijutottam a szabadba. Azután elástam a kincseket, amelyek egy részét darabokra törtem. Azonban egy-két kisebb darabot magamhoz vettem és eladtam azokat egy ószeresnek a Tisza Kálmán-téren. Azt ígérték neki, hogy a többi is elhozom ma este. Ugyilátszik, ez az ember juttatott engem rendőrkézre.

A vallomás után György Antalt nyomban letartóztatták és átszállítják őt az ügyészség fogházába.

— **Öngyilkos őrnagy** Brassóból jelentik: Keller Lajos nyugalmazott őrnagy ma gyogyíthatatlan betegsége miatt, agyonlőtte magát.

— **Az asszony miatt.** A Rimanóczy szállóban ma öngyilkos kísérletet követett el egy szerelmében és házasi életében csalódott ember: Kirschner Jenő kolozsvári magánhivatalnok. Sokan tudtak regényes szerelméről egy református lelkész leányával, akit csak nehézségek leküzdése után vehetett feleségül. Hogy ezt a célját elérhesse, otthagya régi vallását a reformátussá lett. Házasi életének csak igen kis része volt boldog. Hamar be kellett látnia, hogy feleségével nem értik meg jól egymást. Az asszony, a ki férjéből kiábrándult, hogy a válást megkönnyítse, eltávozott férjétől a házament Nagyváradra szüleihez. Kirschner aztán egyre irogatta feleségéhez a kéréző leveleket, amelyekben rimánkodott, hogy költözzék vissza hozzá. Felesége azonban nem engedett. Az elkeseredett ember tehát, aki még mindig szerette feleségét, Nagyváradra ment tegnap